

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRĪTE 2016.gada 9 mēnešos

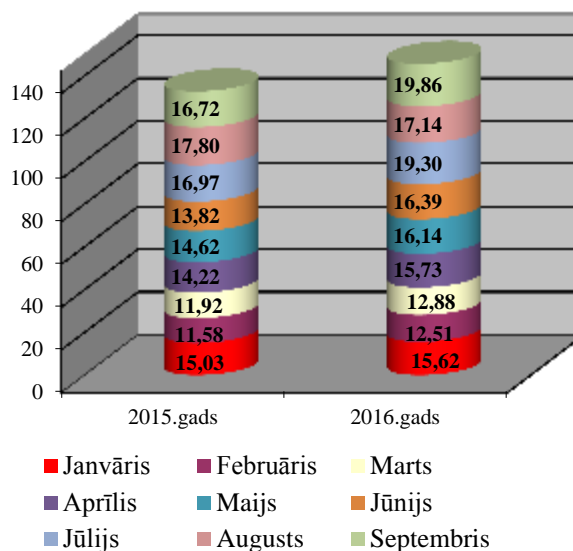
1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem

1.attēls

2016.gada deviņos mēnešos par tabakas izstrādājumiem iekasēti **145,56 milj. EUR**, kas ir par 12,89 milj. jeb nepilniem **10 % vairāk** kā 2015.gada attiecīgajā periodā (skatīt *1. un 2.pielikumu*).

Akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugumu ietekmēja patēriņam nodoto tabakas izstrādājumu, galvenokārt legālo cigarešu, apjoma pieaugums salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kā arī tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa likmju izmaiņas cigāriem, cigarillām un smēķējamai tabakai no 2016.gada 1.janvāra un cigaretēm no 2016.gada 1.jūlija (skatīt *3.pielikumu*).

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem (milj. EUR)

2. Tabakas izstrādājumu aprītē iesaistītie komersanti

2016.gada septembra beigās Latvijā:

- 29 komersantiem bija 34 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, tai skaitā 3 komersantiem ir atļautas tādas darbības ar tabakas izstrādājumiem kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un vēl 3 komersantiem ir tiesības veikt fasēšanas darbības;
- 14 komersantiem bija spēkā speciālā atļauja (licence) reģistrēta nosūtītāja darbībai;
- 35 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 2312 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

Patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjomu izmaiņas tiešā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā. Nodokļa ieņēmumi par cigaretēm šī gada deviņos mēnešos sastāda 97% no kopējiem akcīzes nodokļa

ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem, tādējādi patēriņam nodoto legālo cigarešu daudzuma izmaiņām ir vislielākā ietekme uz budžeta ieņēmumiem.

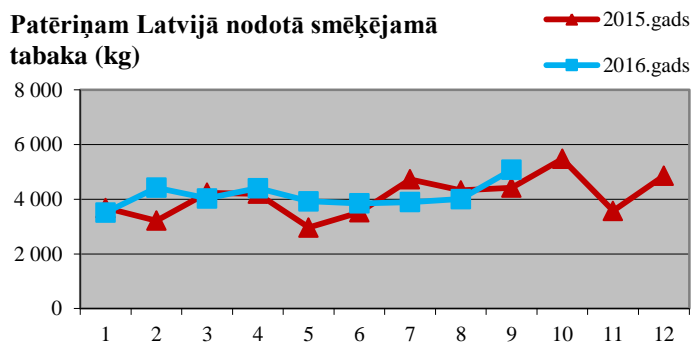
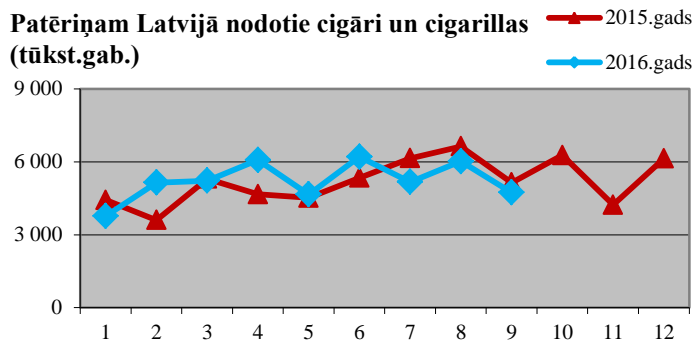
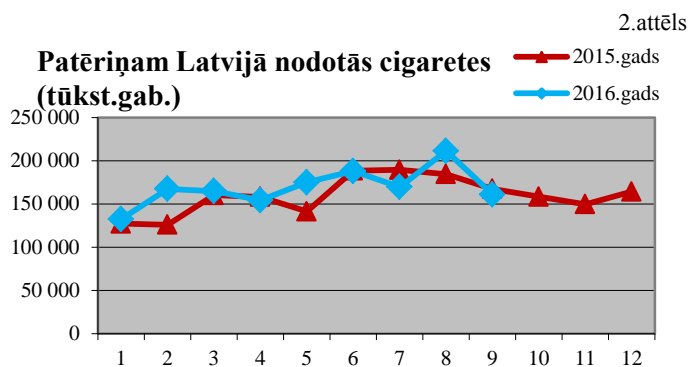
2016.gada deviņos mēnešos ievestos/importētos tabakas izstrādājumus patēriņam Latvijā nodeva 13 komersanti. Kopš 2011.gada patēriņam Latvijā tiek nodotas tikai citās valstīs ražotas cigaretes.

Kopumā **2016.gada deviņos mēnešos** patēriņam Latvijā nodoti **1493 milj. cigarešu**, kas ir par 49 milj. cigarešu jeb par **3% vairāk** kā 2015.gada attiecīgajā periodā (skatīt 4.pielikumu).

Latvijas patērētāju vidū 2016.gada deviņos mēnešos vispopulārākās ir bijušas "WINSTON", "PHILIP MORRIS" un "MARLBORO" markas cigaretes. Populārāko cigarešu nosaukumus un lielākos komersantus pēc patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjoma skatīt 6.pielikumā.

2016.gada deviņos mēnešos cigāru un cigarillu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, ir saglabājis iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmeni, lai gan vērojama patēriņam nodotā apjoma nevienmērība sadalījumā pa mēnešiem.

Kopumā patēriņam Latvijā **šī gada deviņos mēnešos** nodoti 36 899 kg smēķējamās tabakas, kas par nepilniem 5% pārsniedz 2015.gada attiecīgā perioda rādītāju. Savukārt 2016.gada septembrī patēriņam Latvijā

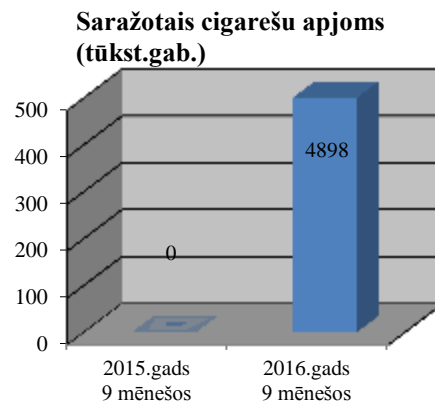

nodotais smēķējamās tabakas apjoms, salīdzinot ar iepriekšējā gada septembri, palielinājies par gandrīz 15%.

4.Tabakas izstrādājumu ražošana

5.attēls

2016.gada septembra beigās Latvijā trijiem akcīzes preču noliktavu turētājiem, bija tiesības veikt tabakas izstrādājumu ražošanu, vēl trim komersantiem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu fasēšanu - tas ir, gatavus tabakas izstrādājumus (piemēram, cigārus) fasēt tirdzniecībai mazākos iepakojumos. Jāatzīmē, ka 2016.gada sākumā vienam tabakas izstrādājumu ražotājam, saistībā ar akcīzes preču aprites pārkāpumiem, licence tika anulēta.

2016.gada deviņos mēnešos Latvijā tikai viens komersants veicis cigarešu ražošanu, daļa no saražotajām cigaretēm nosūtītas uz akcīzes preču noliktavu citā valstī, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanas režīmu. 2015.gadā cigaretes Latvijā netika ražotas.

5. Tabakas izstrādājumu aprite atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā

Tabakas izstrādājumu aprite atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā ir būtisks akcīzes preču aprites posms, kas prasa īpašus uzraudzības pasākumus akcīzes nodokļa nodrošinājuma kontroles veidā.

2016.gada deviņos mēnešos Latvijas akcīzes preču noliktavās ievesti **3 716 milj.** cigarešu, **91 milj.** cigāru un cigarillu, kā arī **51 248 kg** smēķējamās tabakas.

Akcīzes preču noliktavās ievesto cigarešu apjoms pārsniedz pērnā gada attiecīgā perioda līmeni par 17%, smēķējamās tabakas ievestais apjoms par 53%, bet ievesto cigāru un cigarillu apjoms iepriekšējā perioda līmeni pārsniedz par 6%.

Akcīzes preču noliktavās ievesto cigarešu apjoma pieaugums saistīts gan ar patēriņam nodoto cigarešu apjoma pieaugumu (par 3%), gan ar to, ka ievērojami pieaudzis cigarešu apjoms, ko komersanti no Latvijas akcīzes preču noliktavām nosūta uz citām valstīm - pieaugums 31% (*skatīt 4.pielikumu*).

No akcīzes preču noliktavām šī gada deviņos mēnešos uz citām valstīm tika izvesti 2 095 milj. cigarešu, 41 milj. cigāru un cigarillu un 4 758 kg smēķējamās tabakas.

Pieaudzis arī kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos nodotais tabakas izstrādājumu apjoms - 2016.gada deviņos mēnešos kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos nodoti 33 milj. ievesto/importēto cigarešu, 38 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 95 kg smēķējamās tabakas.

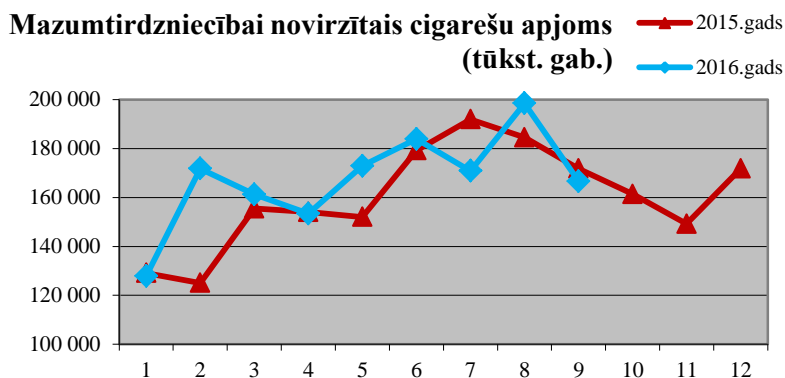
6.Tabakas izstrādājumu realizācija mazumtirdzniecībā

Būtisks tirgus attīstības tendences raksturojošais rādītājs ir tabakas izstrādājumu patēriņš valstī. Vadoties no tabakas izstrādājumu aprītē iesaistīto komersantu sniegtajiem datiem ir aprēķināts kopējais tabakas izstrādājumu daudzums, kas novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā.

6.attēls

2016.gada deviņos mēnešos realizācijai mazumtirdzniecībā novirzīti 1 474 milj. cigarešu, kas ir par 31,3 milj. cigarešu jeb **par 2% vairāk** kā 2015.gada attiecīgajā periodā.

Par 6% vairāk kā pērn mazumtirdzniecībā novirzīti arī cigāri un cigarillas, savukārt smēķējamās tabakas mazumtirdzniecībā novirzītais apjoms palielinājies par 1 638 kg jeb 5% salīdzinot ar 2015.gada deviņiem mēnešiem.

7. Par elektroniskajās cigaretēs izmantojamo šķidrumu aprīti

Sākot ar 2016.gada 1.jūliju, pamatojoties uz likuma “Par akcīzes nodokli” 13.¹ pantu, ar akcīzes nodokli tiek aplūkts jauns preču veids, kas varētu būt uzskatāms par tabakas izstrādājumu aizstājējproduktu – vienreizējās un daudzkārt lietojamās elektroniskajās cigaretēs izmantojamais šķidrums, kas satur nikotīnu vai nesatur to, kā arī šķidrums, kas tiek izmantots, lai uzpildītu elektronisko cigareti, un kas satur nikotīnu vai nesatur to.

Komersantiem, kuri nodarbojas ar elektroniskajās cigaretēs izmantojamo šķidrumu realizāciju vairumtirdzniecībā vai mazumtirdzniecībā, nav nepieciešams saņemt speciālo atļauju (licenci). Speciālā atļauja (licence) apstiprināta noliktavas turētāja darbībai nepieciešama tikai gadījumā, ja komersants vēlas veikt darbības atliktā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā kā arī ražot vai fasēt elektronisko cigarešu šķidrumus.

Akcīzes nodokli elektronisko cigarešu šķidrumiem aprēķina pēc saliktās likmes:

- 1) par 1 mililitru šķidruma - 0,01 euro;
- 2) par 1 miligramu nikotīna - 0,005 euro.

Aprēķināto nodokli par elektroniskajās cigaretēs izmantojamo šķidrumu iegūst summējot nodokli, kas aprēķināts pēc 1. un 2.punktā noteiktās nodokļa likmes.

Akcīzes nodokli maksā:

- 1) persona, kas ievē elektroniskajās cigaretēs izmantojamo šķidrumu un realizē patēriņam Latvijas Republikā;

- 2) apstiprināts noliktavas turētājs par elektronisko cigarešu šķidrumiem, kuri taksācijas periodā izvesti no akcīzes preču noliktavas un nodoti patēriņam Latvijas Republikā.

Uz 2016.gada septembra beigām bija 11 komersanti, kuriem ir izsniegtas speciālās atļaujas (licences) darbībām ar elektronisko cigarešu šķidrumiem. Vēl vidēji 13 komersanti mēnesī veic akcīzes nodokļa aprēķinu, iesniedzot attiecīgu akcīzes nodokļa deklarāciju, par realizācijai Latvijā ievestajiem elektroniskajās cigaretēs izmantojamajiem šķidrumiem, un veic aprēķinātā nodokļa iemaksas valsts budžetā. Komersanti par elektroniskajās cigaretēs izmantojamo šķidrumu, periodā no 2016.gada 1.jūlija līdz 30.septembrim, aprēķinājuši akcīzes nodokli 84 126 EUR, kā arī par elektronisko cigarešu šķidrumu krājumiem, kuri konstatēti veicot inventarizāciju 2016.gada 1.jūlijā, aprēķināts akcīzes nodoklis 63 977 EUR.

Leimane 67120170

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.